

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 juli 2007

BUITENGEWONE ZITTING

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de gecoördineerde
wetten op de Rijkscomptabiliteit, teneinde
in België een monitoring inzake onderzoek
en ontwikkeling in te voeren**

(ingedien door de heer Philippe Henry,
mevrouw Tinne Van der Straeten, de heren
Jean-Marc Nollet, Wouter De Vriendt
en Stefaan Van Hecke, mevrouw Muriel
Gerkens, de heer Georges Gilkinet
en mevrouw Thérèse Snoy)

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	15
4. Bijlage	17

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 juillet 2007

SESSION EXTRAORDINAIRE

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les lois coordonnées sur
la comptabilité de l'État afin
d'instaurer un monitoring de la
recherche et développement en Belgique**

(déposée par M. Philippe Henry,
Mme Tinne Van der Straeten,
MM. Jean-Marc Nollet, Wouter De Vriendt
et Stefaan Van Hecke, Mme Muriel
Gerkens, M. Georges Gilkinet
et Mme Thérèse Snoy)

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Développements	4
3. Proposition de loi	15
4. Annexe	17

<i>cdH</i>	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V-N-VA</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Ecolo-Groen!</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>FN</i>	:	<i>Front National</i>
<i>LDD</i>	:	<i>Lijst Dedecker</i>
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
<i>Open Vld</i>	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>PS</i>	:	<i>Parti Socialiste</i>
<i>sp.a - spirit</i>	:	<i>Socialistische partij anders - sociaal, progressief, internationaal, regionalistisch, integraal-democratisch, toekomstgericht.</i>
<i>VB</i>	:	<i>Vlaams Belang</i>
<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		
<i>DOC 52 0000/000</i>	:	<i>Parlementair document van de 52^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	:	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	:	<i>Plenum</i>
<i>COM</i>	:	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	:	<i>moties tot besluit van interpellations (beigekleurig papier)</i>
<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		
<i>DOC 52 0000/000</i>	:	<i>Document parlementaire de la 52e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA</i>	:	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV</i>	:	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV</i>	:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN</i>	:	<i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	:	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i> <i>Natieplein 2</i> <i>1008 Brussel</i> <i>Tel. : 02/549 81 60</i> <i>Fax : 02/549 82 74</i> <i>www.deKamer.be</i> <i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>Commandes :</i> <i>Place de la Nation 2</i> <i>1008 Bruxelles</i> <i>Tél. : 02/549 81 60</i> <i>Fax : 02/549 82 74</i> <i>www.laChambre.be</i> <i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

SAMENVATTING

De sector onderzoek en ontwikkeling (O&O) is essentieel voor een duurzame uitbouw van de economie. Investeringen in die sector dragen ertoe bij dat beter kan worden ingespeeld op de nieuwe economische, ecologische en sociale uitdagingen. Alle Europese landen hebben zich ertoe verbonden tegen 2010 minstens 3% van hun BBP in die sector te investeren, teneinde de groei te stimuleren en nieuwe economische speerpuntactiviteiten te ontwikkelen. Om België te helpen die noodzakelijke én ambitieuze doelstelling waar te maken, stellen de indieners van dit wetsvoorstel voor om een jaarlijkse monitoring in te voeren, die gedetailleerd weergeeft wat België op het stuk van O&O (uitgezonderd militaire aangelegenheden) heeft gepresteerd en wat daarvan de weerslag was op sociaal, economisch en milieuvlak. Een dergelijke monitoring moet een nauwgezette en dynamische sturing van de terzake geleverde inspanningen mogelijk maken, mét inachtneming van de beginselen inzake duurzame ontwikkeling.

RÉSUMÉ

Le secteur de la recherche et développement (R&D) est essentiel pour un développement durable de l'économie. Investir dans ce secteur contribue à améliorer la prise en charge de nouveaux défis économiques, écologiques et sociaux. Dans le but d'améliorer la croissance et de développer de nouvelles filières économiques de pointe, chaque pays d'Europe s'est engagé à investir au minimum 3% de son PIB dans ce secteur d'ici 2010. Afin d'aider la Belgique à atteindre cet objectif à la fois nécessaire et ambitieux, la présente proposition de loi envisage la mise en place d'un monitoring annuel détaillé des performances belges en matière de R&D (hormis en matière militaire) et de leur impact social, économique et environnemental, dans le but d'un pilotage strict et dynamique de cet effort, dans le respect des principes du développement durable.

TOELICHTING**DEVELOPPEMENTS**

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van wetsvoorstel DOC 51 1695/001.

Onderzoek en ontwikkeling als motor voor een duurzame economie

Investeringen in innovatie en kennis zijn van fundamenteel belang voor de duurzame ontwikkeling van onze samenlevingen: niet alleen zorgen zij ervoor dat onze economieën krachtig en duurzaam groeien, maar bovendien leggen zij een stevige basis voor sociale cohesie en respect voor het leefmilieu. Doordat dergelijke investeringen als het ware vooruitgang in zich dragen en bijgevolg een wezenlijke motor zijn voor economische groei op lange termijn, bieden zij tevens een antwoord op de talrijke uitdagingen die Europa in de 21ste eeuw zal moeten aangaan: op sociaal en economisch vlak, maar ook op energetisch, sanitair en milieuvlak.

De Europese Staten worden momenteel geconfronteerd met een golf van delocalisaties, alsook met on eerlijke concurrentie van landen die, dankzij een minder ontwikkelde sociale wetgeving, kunnen uitpakken met veel goedkopere arbeidskrachten. Daardoor hebben de EU-lidstaten meer dan ooit de taak te investeren in O&O, temeer daar er echt nood is aan duurzame en moeilijk delocaliseerbare jobs. Europa is het aan zichzelf verplicht te innoveren. Precies door in O&O te investeren en door nieuwe economische sectoren uit te bouwen, zal Europa met geavanceerde technologieën de uitdagingen van vandaag en morgen het hoofd kunnen bieden. Tevens zorgen die investeringen ervoor dat Europa de effecten van de vertraagde bevolkingsaangroei en van de langere levensverwachting kan compenseren, alsook de verdere financiering van zijn sociaal model veilig kan stellen.

De O&O-sector creëert niet alleen directe arbeidsplaatsen (in de Belgische universiteiten, waar naar schatting 55 000 mensen in de O&O-sector actief zijn), maar ook indirecte (via de uitbouw van innoverende economische sectoren). Op die manier maakt de O&O-sector het mogelijk de nieuwe uitdagingen op economisch, ecologisch en sociaal vlak aan te pakken.

Het is een vaststaand feit dat onderzoek en ontwikkeling de productiviteit des te meer stimuleren naarmate er meer financiële middelen voor worden uitgetrokken. Een stijging van de productiviteit in Europa vergt eerst een toename van de uitgaven ten behoeve van O&O.

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend le texte de la proposition de loi DOC 51 1695/001.

La recherche et développement comme moteur d'une économie durable

À l'intersection entre croissance économique solide et durable, cohésion sociale forte et respect de l'environnement, l'investissement dans l'innovation et la connaissance est une des clés majeures du développement durable de nos sociétés. Vecteur de progrès, moteur essentiel de la croissance économique à long terme, il est une réponse aux nombreux défis posés à l'Europe du 21e siècle, qu'ils soient sociaux, économiques, énergétiques, sanitaires ou environnementaux.

Confrontés à des délocalisations sauvages, soumis à une concurrence déloyale découlant d'un coût de la main-d'œuvre moindre dans d'autres pays aux législations sociales moins développées, face au besoin de création d'emplois durables et peu délocalisables, les États européens se doivent aujourd'hui plus que jamais d'investir dans les secteurs de la recherche et du développement (R&D). L'Europe doit innover pour son propre compte. C'est grâce aux investissements en R&D et au déploiement de secteurs économiques nouveaux qu'elle pourra répondre par des avancées technologiques aux enjeux d'aujourd'hui et de demain, compenser le ralentissement de sa croissance démographique et l'allongement de la durée de vie, pour ainsi financer son modèle social.

Les secteurs de la R&D sont porteurs d'emplois directs (recherche et université: on estime en Belgique à plus de 55 000 le nombre de travailleurs occupés dans le domaine de la R&D) et indirects (développement de secteurs économiques innovants), qui permettent d'envisager la prise en charge de nouveaux défis économiques, écologiques et sociaux.

Il n'est plus à démontrer que plus les dépenses consacrées à la R&D sont élevées, plus la croissance de productivité qui en résulte est forte. L'accroissement des dépenses consacrées à la R&D est une condition préalable à toute augmentation de la croissance de la

Studies tonen aan dat «tot 40% van de arbeidsproductiviteitsgroei wordt gegenereerd door O&O-uitgaven met belangrijke neveneffecten in andere sectoren van de economie, afhankelijk van de wijze waarop het geld wordt uitgegeven»¹.

A contrario valt de zwakke concurrentiepositie van Europa gedeeltelijk te verklaren door het feit dat de Unie in verhouding minder uitgeeft aan O&O dan de Verenigde Staten en Japan.

Er zit ontwikkelingspotentieel in álle sectoren met een drievoedig (dat wil zeggen ecologisch, sociaal én economisch) winstaandeel. Het gaat hier met andere woorden om de sectoren uit de «groene economie», die zowel toegevoegde waarde creëren (dus óók jobs), als milieuwinst opleveren (dus óók een goede gezondheid) en energie besparen (dus óók de koopkracht vergroten). Het komt erop aan onverwijd werk te maken van het zoeken naar innoverende en originele oplossingen en uitwegen, zodat België zich eveneens kan opwerpen als Europees koploper op het stuk van de nieuwe en groene technologieën. Dat komt dan weer een duurzame en eerlijke groei ten goede, die intrinsiek voldoende kracht heeft om een antwoord te bieden op de uitdagingen waarvoor de westerse landen staan: de demografische evolutie en de stijging van de gemiddelde levensverwachting.

De 3%-doelstelling en de strategie van Lissabon

In maart 2000 beslisten de staats- en regeringsleiders van de Europese Unie (EU) in Lissabon dat de Unie de groei en de werkgelegenheid moest aanzwengelen ter ondersteuning van de sociale cohesie en een duurzaam milieu. Twee jaar later kwamen de Vijftien in Barcelona bijeen om die ambitieuze doelstelling concreet gestalte te geven. Ze beslisten met name dat de EU haar investeringen in O&O tegen 2010 moet opvoeren tot 3% van het BBP, waarvan ten minste twee derde door de privé-sector zou moeten worden gefinancierd.

Oorspronkelijk berustte de strategie van Lissabon op drie pijlers: een economische pijler, een sociale pijler en een milieupijler. In tegenstelling tot de intenties van de Europese Commissie onder leiding van voorzitter Barroso, voor wie het sociale en het milieuaspect op de tweede plaats komen, moeten die drie pijlers gezamenlijk kunnen worden uitgebouwd. Gelet op het aanzienlijke hefboomeffect van investeringen in O&O lijkt het stimuleren van die sector vandaag de beste manier om de 3%-doelstelling van Lissabon te verwezenlijken (en zelfs te overtreffen).

¹ Aan de slag – De Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid – Rapport van de groep op hoog niveau onder leiding van Wim Kok, november 2004, blz. 21.

productivité en Europe. Des études révèlent que jusqu'à 40% de la croissance de la productivité de la main-d'œuvre sont générés par des dépenses de R&D et que celles-ci ont d'importantes retombées dans d'autres domaines de l'économie, suivant la manière dont l'argent est dépensé¹.

À *contrario*, le retard en cette matière par rapport aux États-Unis et au Japon explique en partie la faiblesse européenne en termes de concurrence.

Tous les secteurs à triple dividende (environnemental, social, économique) de la «nouvelle économie verte», à savoir les secteurs qui permettent la création de valeur ajoutée (donc d'emplois), des gains environnementaux (donc de santé), des économies d'énergie (donc de pouvoir d'achat), disposent d'un potentiel de développement. Cette recherche de solutions et de débouchés novateurs et originaux doit être entreprise au plus vite, afin de permettre à la Belgique de s'imposer également comme un leader européen dans les nouvelles technologies vertes et d'y trouver des ressources favorisant une croissance durable et équitable, permettant elle-même d'assurer la richesse nécessaire à la prise en charge des défis posés par l'évolution démographique et l'augmentation moyenne de la durée de vie dans nos pays occidentaux.

L'objectif de 3% et la stratégie «de Lisbonne»

En mars 2000, les chefs d'État et de gouvernement de l'Union européenne (UE) réunis à Lisbonne déclinaient que l'Union devait s'engager à relever le taux de croissance et d'emploi pour soutenir la cohésion sociale et l'environnement durable. Se retrouvant deux ans plus tard à Barcelone pour concrétiser cet objectif ambitieux, les quinze décidèrent notamment que les investissements de R&D dans l'UE devraient augmenter pour atteindre les 3% du PIB à l'horizon 2010, dont deux tiers au moins seraient financés par le secteur privé.

Tel que conçue initialement, la stratégie de Lisbonne s'appuie sur trois piliers: l'économique, le social et l'environnemental. Contrairement aux intentions déclarées de la Commission Barroso, pour laquelle les aspects sociaux et environnementaux sont seconds, ces trois piliers doivent pouvoir se développer conjointement: accroître la dynamique de R&D (y compris au-delà des 3% de Lisbonne) apparaît aujourd'hui comme la meilleure manière d'y parvenir effectivement, tant ses effets sont multiplicateurs.

¹ Relever le défi. – La stratégie de Lisbonne pour la croissance et l'emploi – Rapport du groupe de haut niveau présidé par M. Wim Kok, novembre 2004, p. 21.

Jammer genoeg is dat makkelijker gezegd dan gedaan, zeker nu de economische groei na de gebeurtenissen van september 2001 is vertraagd. «Een van de meest teleurstellende aspecten van de Lissabonstrategie is dat het belang van O&O nog altijd zo slecht begrepen wordt en dat er nog altijd zo weinig vooruitgang is geboekt»².

Het is dan ook meer dan nodig de Belgische inspanning inzake O&O te intensiveren en ze te laten gepaard gaan met instrumenten voor regulering en evaluatie.

Welke positie bekleedt België inzake onderzoek en ontwikkeling?

België vóór Lissabon: het zwakke broertje in de Europese rangschikking

Uit het overzicht van de Belgische investeringen inzake O&O net vóór de top van Lissabon blijkt dat België Europees een zwakke middenmotor is: onze uitgaven voor O&O bedroegen toen 1,96% van het BBP. Tweederde van die investeringen was afkomstig van de privé-sector, met inachtneming van de door Barcelona voorgestane spreiding van de inspanning.

België had daarentegen een duidelijke achterstand inzake overheidsinvesteringen (0,58% overheidsinvesteringen in O&O ten aanzien van het BBP), en dat blijft vijf jaar later een van de grote handicaps van ons land, zowel ten aanzien van zijn verplichting om te komen tot 1% van het BBP voor overheidsinvesteringen in O&O als ten aanzien van het aanzuigeffect dat overheidsinvesteringen kunnen hebben voor de privé-investeringen.

Financement des DIRD en 2001 % DIRD (Dépenses Intérieures Brutes de Recherche & Développement)

	<i>DIRD en % du PIB</i>	<i>Entreprises</i>	<i>Pouvoirs publics</i>	<i>Autres sources nationales</i>	<i>Etranger</i>
<i>Suède</i>	4,27	71,88%	20,99	3,77%	3,35%
<i>Finlande</i>	3,40	70,78%	25,52%	1,21%	2,49%
<i>Etats-Unis</i>	2,74	67,29%	27,76%	4,81%	<i>Donnée non-disponible</i>
<i>Pays Bas</i>	1,89	51,77%	36,15%	1,06%	11,02%
<i>Belgique</i>	<u>2,17</u>	<u>64,31%</u>	<u>21,44%</u>	<u>2,47%</u>	<u>11,78%</u>
<i>UE 15</i>	1,98	55,94%	34,35%	1,50%	7,65%

Données sources : Eurostat – R&D statistics

Financiering van de BBURD in 2001 % BBURD (Bruto Binnenlandse Uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling)

	<i>BBURD in % van het BBP</i>	<i>Ondernemingen</i>	<i>Overheid</i>	<i>Andere nationale bronnen</i>	<i>Buitenland</i>
<i>Zweden</i>	4,27	71,88%	20,99	3,77%	3,35%
<i>Finland</i>	3,40	70,78%	25,52%	1,21%	2,49%
<i>Verenigde Staten</i>	2,74	67,29%	27,76%	4,81%	<i>niet beschikbaar</i>
<i>Nederland</i>	1,89	51,77%	36,15%	1,06%	11,02%
<i>België</i>	<u>2,17</u>	<u>64,31%</u>	<u>21,44%</u>	<u>2,47%</u>	<u>11,78%</u>
<i>EU 15</i>	1,98	55,94%	34,35%	1,50%	7,65%

Bron van de gegevens : Eurostat – R&D statistics

² Idem.

2 idem.

Andere landen zoals Zweden of Finland hebben daarentegen al lang het belang van investeringen in O&O ingezien. Ze hebben ten aanzien van die uitdaging dan ook een voluntaristische aanpak, waarbij ze de norm van 3% ruim overschrijden. In tal van toekomstgerichte sectoren, onder meer die van de nieuwe milieuvriendelijke technologieën, zijn zij de meest creatieve en meest innoverende Europese landen van Europa.

Een regelmatige maar te trage groei

De Belgische investeringen inzake O&O evolueren sinds 2000 weliswaar in gunstige zin, maar de groei ervan blijft onvoldoende, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

Op grond van de jongste officiële statistieken met betrekking tot het jaar 2001 zouden de door de privé-ondernemingen gefinancierde O&O-investeringen aldus in reële cijfers met ongeveer 71% moeten stijgen over negen jaar, wat overeenstemt met een gemiddelde jaarlijkse groei met 6,1%. Die uitgaven zijn in reële cijfers echter gemiddeld met ongeveer 5,2% gestegen tussen 1993 en 2001. Het is dus duidelijk dat de privé-

À *contrario*, d'autres pays comme la Suède ou la Finlande, ont compris de longue date leur intérêt à investir dans la R&D et s'emploient à ce défi de façon volontariste, dépassant largement la norme de 3%. Il s'agit des pays d'Europe qui se montrent les plus créatifs, les plus innovants, dans beaucoup de secteurs d'avenir, notamment ceux des nouvelles technologies vertes.

Une croissance régulière, mais trop lente

Si les investissements belges en matière de R&D ont évolué positivement depuis 2000, leur croissance reste insuffisante, comme le montre le tableau ci-après.

Sur la base des dernières statistiques officielles disponibles relatives à l'année 2001, les dépenses en matière de R&D financées par les entreprises privées devraient ainsi augmenter d'environ 71% sur neuf ans en termes réels, soit une croissance annuelle moyenne de 6,1%. Or, ces mêmes dépenses ont connu une croissance réelle d'environ 5,2% en moyenne au cours de la période 1993-2001. Il apparaît donc clairement

Evolution des dépenses belges publiques et privées en matière de R&D de 1999 à 2003

<i>Année</i>	<i>Investissements Publics</i>	<i>Investissements Privés</i>	<i>Pourcentage relatif au PIB</i>	<i>Source</i>
1999	0,58%	1,48%	1,96%	OCDE 2002
2001	0,61%	1,56%	2,17%	OCDE 2004
2002			2,24% ^(p) ¹	Eurostat
2003			2,33% ^(p)	Eurostat

Evolutie van de Belgische overheids- en privé-uitgaven inzake O&O van 1999 tot 2003

<i>Jaar</i>	<i>Overheidsinvesteringen</i>	<i>Privé-investeringen</i>	<i>Percentage ten aanzien van het BBP</i>	<i>Bron</i>
1999	0,58%	1,48%	1,96%	OESO 2002
2001	0,61%	1,56%	2,17%	OESO 2004
2002			2,24% ^(p) ¹	Eurostat
2003			2,33% ^(p)	Eurostat

³ (p) = prognose Eurostat. http://europa.eu.int/comm/eurostat/newcronos/reference/display.do?screen=detailref&language=nl&product=STRIND_INNORE&root=STRIND_INNORE/innore/ir021

³ (p) = prévision Eurostat http://europa.eu.int/comm/eurostat/newcronos/reference/display.do?screen=detailref&language=fr&product=STRIND_INNORE&root=STRIND_INNORE/innore/ir021

inspanning inzake O&O meer zal moeten stijgen, en dat daarbij een rol is weggelegd voor de overheid teneinde de ondernemingen ertoe aan te zetten te innoveren⁴.

De overheid heeft in België in 2001 6% van de totale O&O-investeringen voor haar rekening genomen (0,13% van het BBP). Dat ligt ruim onder het Europees gemiddelde: 12,9% van dat totaal (0,25% van het BBP). Datzelfde jaar heeft de Belgische overheid, wat de financiering van de uitgaven voor O&O betreft, 21,4% van het totaal van de O&O-uitgaven gefinancierd (dat wil zeggen 0,47% van het BBP), terwijl de overheden in de Europese Unie gemiddeld 34,4% (of 0,68% van het BBP) van die uitgaven financieren⁵.

Op minder dan zes jaar van de door de Europese Unie vastgestelde einddatum moet dringend daadwerkelijk een grotere inspanning worden gedaan. Als de evolutie van de binnenlandse bruto-uitgaven voor O&O nagenoeg dezelfde blijft als die van de voorgaande jaren (gemiddeld + 3,9% tussen 1995 en 2001), zullen wij in 2010 de doelstelling van 3% niet bereiken. De heer Marc Verwilghen, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid, heeft op 9 november 2004 in de kamercommissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele instellingen, de Middenstand en de Landbouw het Federaal Planbureau aangehaald, dat heeft aangegeven dat een jaarlijkse verhoging met + 7,5% van het totaal van de O&O-uitgaven nodig is⁶.

Erger nog, uit de jongste begrotingen van de federale Staat en meer in het bijzonder die voor 2005 blijkt een duidelijke achteruitgang, zowel voor de nationale onderzoeksprogramma's als voor de deelname van België aan internationale programma's. De onderstaande tabel toont aan dat de uitgaven van federale Staat inzake O&O tussen 2004 en 2005 met 9% dalen.

que l'effort privé de R&D devra s'intensifier davantage, laissant entrevoir un rôle pour les pouvoirs publics, afin de stimuler les entreprises à innover⁴.

Les pouvoirs publics, quant à eux, exécutaient en Belgique en 2001 6% du total des dépenses de R&D (0,13% du PIB), ce qui est largement inférieur à la moyenne européenne: 12,9% de ce total (0,25% du PIB). De même, pour ce qui concerne le financement des dépenses de R&D, les pouvoirs publics belges finançaient, cette même année, 21,4% du total des dépenses de R&D (soit 0,47% du PIB), alors qu'en moyenne, dans l'Union européenne, les pouvoirs publics en financent 34,4% (soit 0,68% du PIB)⁵.

À moins de six ans de l'échéance définie par l'Union européenne, il devient urgent de réellement accentuer l'effort. Si l'évolution des dépenses intérieures brutes de R&D reste similaire à celle observée les années précédentes (+ 3,9% en moyenne entre 1995 et 2001), nous n'atteindrons pas l'objectif des 3% du PIB en 2010. Le bureau du plan, cité par le ministre de l'Economie, Marc Verwilghen, en Commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture de La Chambre, le 9 novembre 2004, concluait à la nécessité d'une accélération annuelle de + 7,5% du total des dépenses de R&D.⁶

Plus grave encore, les derniers budgets de l'État fédéral, et plus particulièrement celui de l'année 2005, montrent une inquiétante marche arrière, que ce soit pour les programmes nationaux de recherche ou pour la participation de la Belgique à des programmes internationaux. Comme l'indique le tableau ci-après, les dépenses de l'État fédéral en matière de R&D diminuent de 9% entre 2004 et 2005.

4 Effort de R&D et productivités multifactorielles dans l'industrie manufacturière belge: une analyse en panel, Pierre-François MICHELS et Marie-Eve MULQUIN, Centre de recherche de l'économie wallonne – FUNDP Namur, bijdrage tot het 16e Congrès des économistes belges de langue française, over het thema «Les finances publiques: défis à moyen et long termes», 16 en 17 februari 2005.

5 B. Biatour, *La R&D et l'innovation en Belgique: diagnostic sectoriel*, Federaal Planbureau, mei 2004, te vinden op www.plan.be.

6 CRIV 51, COM 384, www.dekamer.be.

4 Effort de R&D et productivités multifactorielles dans l'industrie manufacturière belge: une analyse en panel, Pierre-François MICHELS et Marie-Eve MULQUIN, Centre de recherche de l'économie wallonne – FUNDP Namur, contribution au 16ème Congrès des économistes belges de langue française, sur le thème «Les finances publiques: défis à moyen et long termes», le 16 et 17 février 2005.

5 B. Biatour, *La R&D et l'innovation en Belgique: diagnostic sectoriel*, Bureau fédéral du Plan, mai 2004, consultable sur www.plan.be

6 CRIV 51, COM 384, www.lachambre.be

Programme budgétaire interdépartemental de la Politique scientifique – ventilation par programmes d'activités

<i>Programme</i>	<i>Budget ajusté 2004 en milliers d'Euros</i>	<i>Budget initial 2005 en milliers d'Euros</i>	<i>Différence 2004/2005 en pourcentage</i>
<i>0. Subsistance</i>	9 274	8 957	- 3,4
<i>1. R&D au niveau national</i>	115 580	112 534	- 5,1
<i>2. R&D au niveau international</i>	273 547	228 823	- 16,3
<i>3. Instituts scientifiques de l'Etat</i>	132 935	124 297	- 6,5
<i>4. Enseignement et formation</i>	73 875	73 790	- 0,1
<i>5. Autres programmes</i>	78 571	75 457	- 4,0
<i>Total général</i>	686 782	623 858	- 9,2

Source : budget de l'Etat Belge 2005, DOC 51 1369/001Interdepartementaal begrotingsprogramma voor Wetenschapsbeleid - verdeling van de betalingsmiddelen per activiteitenprogramma

<i>Programma</i>	<i>Aangepaste Begroting 2004 in duizend euro</i>	<i>Initiële begroting 2005 in duizend euro</i>	<i>Verschil 2004/2005 in percentage</i>
<i>0. Bestaansmiddelen</i>	9 274	8 957	- 3,4
<i>1. O & O op nationaal vlak.</i>	115 580	112 534	- 5,1
<i>2. O & O op internationaal vlak.</i>	273 547	228 823	- 16,3
<i>3. Wetenschappelijke Rijksinstellingen</i>	132 935	124 297	- 6,5
<i>4. Onderwijs en vorming</i>	73 875	73 790	- 0,1
<i>5. Andere programma's</i>	78 571	75 457	- 4,0
<i>Algemeen totaal</i>	686 782	623 858	- 9,2

Bron : begroting van de Belgische Staat 2005, DOC 51 1369/001

Naast die verontrustende cijfers is er bovendien de huiverigheid van de federale regering om maatregelen te nemen ter bevordering van de werkgelegenheid in de O&O-sector. De personeelskosten vertegenwoordigen nochtans 54,9% van de kosten voor O&O (33,4% van de werkingskosten, 11,7 % voor de investeringen).

Bovendien raamt het Planbureau dat het aantal werknemers in de O&O-sector met 26 300 eenheden (in voltijds equivalent), waarvan 17 100 onderzoekers, moet worden verhoogd. In het bijzonder is een groot aantal wetenschapsmensen en ingenieurs vereist, aangezien zij als motor voor vernieuwende activiteiten fungeren.

In dat verband baart het zorgen dat de fiscale maatregel tot vrijstelling van de helft van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers met een jaar is uitgesteld (ondanks het feit dat daartoe was beslist op de top van Gembloux), of dat O&O het zonder sociale Maribel moet stellen.

Investeringsachterstand inzake gezondheidszorg, milieu en steun aan universiteiten

De structuur van de Belgische investeringen, ingedeeld op grond van de door de OESO bepaalde sociaal-

À ces chiffres inquiétants, il faut encore ajouter la frilosité du gouvernement fédéral quant aux mesures à prendre pour faciliter l'emploi dans le secteur de la R&D, dès lors que les frais de personnel représentent 54,9% des frais de R&D (33,4% pour les frais de fonctionnement, 11,7% pour les investissements).

Qui plus est, selon les estimations du Bureau du plan, il faut augmenter de 26 300 unités (équivalents temps-plein) le nombre de travailleurs dans le secteur de la R&D, dont 17 100 chercheurs. En particulier, un grand nombre de scientifiques et d'ingénieurs, qui jouent un rôle moteur dans les activités d'innovation, sont nécessaires.

On peut s'inquiéter à ce titre du report d'un an de la mesure fiscale visant l'exonération du versement de 50% du précompte professionnel des chercheurs (pourtant décidée lors du sommet de Gembloux) ou de l'absence d'un maribel social R&D.

Un retard d'investissement en matière de Santé, d'Environnement et de soutien aux universités

Plus inquiétante encore est la structure des investissements belges en fonction des catégories socio-

economische categorieën, is nog zorgwekkender. Daaruit blijkt immers dat België een investeringsachterstand heeft op het stuk van de gezondheidszorg en het milieu, hoewel de beide sectoren maatschappelijk onmisbaar zijn en de economie dragen. Die achterstand staat haaks op de in het Kyoto-protocol vastgestelde doelstellingen en de voortrekkersrol die een land als België, met het oog op het aangaan van die uitdaging, zou kunnen spelen door efficiënte en vernieuwende technische en industriële oplossingen uit te werken.

Zo besteedde België in 1999 0,05% van het BBP aan de sectoren gezondheidszorg en milieu, terwijl Europa daar gemiddeld 0,10% aan spendeerde, en Finland zelfs 0,17%. Hoewel de kwaliteit van onze universitaire instellingen wereldwijd wordt erkend, stelt men tevens vast dat de aan de universiteiten toegewezen financiële middelen aanzienlijk achterop hinken, en met 0,11% minder dan de helft bedragen van het Europese gemiddelde (0,23%). Met zijn 0,27% is Finland beslist koploper.

économiques fixées par l'OCDE, qui montrent le retard belge en matière d'investissement dans les secteurs (pourtant socialement indispensables et économiquement porteurs) de la Santé et de l'Environnement, en contradiction avec les objectifs fixés par le protocole de Kyoto et au rôle moteur qu'un pays comme la Belgique pourrait remplir par le développement de solutions techniques et industrielles efficaces et novatrices pour répondre à cet enjeu.

Ainsi, la Belgique atteignait en 1999 un taux de 0,05% du PIB consacré aux secteurs de la Santé et de l'Environnement pour une moyenne européenne de 0,10% et un taux de 0,17% pour la Finlande. De même, et malgré la qualité reconnue au plan international de nos institutions universitaires, on constate également un important retard pour ce qui concerne les fonds alloués aux universités, à nouveau à moins de 50% de la moyenne européenne qui est de 0,23% pour 0,11% à la Belgique et 0,27% à la Finlande, qui se situe décidément en tête de peloton.

Crédits budgétaires selon les objectifs socio-économiques en % du PIB en 1999¹

<i>En % PIB</i>	<i>Développement économique</i>	<i>Santé & Environnement</i>	<i>Espace</i>	<i>Recherches non orientées</i>	<i>Fonds alloués aux universités</i>	<i>Total DIRD²</i>
<i>Finlande</i>	0,45	0,17	0,03	0,13	0,27	3,22
<i>Etats-Unis</i>	0,05	0,20	0,09	0,05	0,00	2,66
<i>Pays Bas</i>	0,18	0,09	0,02	0,09	0,34	2,02
<i>Belgique</i>	0,18	0,05	0,07	0,13	0,11	1,96
<i>UE15</i>	0,15	0,10	0,04	0,11	0,23	1,86

Données sources : OCDE 2002

Budgettaire kredieten, gerangschikt volgens de sociaal-economische doelstellingen, in % van het BBP in 1999¹

<i>In % BBP</i>	<i>Economische ontwikkeling</i>	<i>Gezondheid en milieu</i>	<i>Marge</i>	<i>Niet-georiënteerde onderzoeken</i>	<i>Aan universiteiten toegekende middelen</i>	<i>Totaal BBUO²</i>
<i>Finland</i>	0,45	0,17	0,03	0,13	0,27	3,22
<i>Verenigde Staten</i>	0,05	0,20	0,09	0,05	0,00	2,66
<i>Nederland</i>	0,18	0,09	0,02	0,09	0,34	2,02
<i>België</i>	0,18	0,05	0,07	0,13	0,11	1,96
<i>EU15</i>	0,15	0,10	0,04	0,11	0,23	1,86

Bron: OESO 2002

De nieuwe, groene technologieën hebben nochtans een aanzienlijk groepotentieel (dat afhangt van de uitgaven voor gezondheidszorg en milieu, en gedeeltelijk ook van de financiële middelen voor de universiteiten). Toepassingsmogelijkheden zijn er bij de bouw van duurzame woningen, in de groene chemie (biobrandstoffen en biokunststoffen, biopolymeren), de bouw van schone motoren, het gebruik van hernieuwbare energiebronnen (waaronder groene elektriciteit), in de milieuvriendelijke

Le potentiel de croissance des nouvelles technologies vertes (dépendant des dépenses en matière de santé et d'environnement, et, pour partie, des fonds alloués aux universités) est pourtant important, qu'il s'agisse de la construction de logements durables, de la chimie verte (biocarburants et bioplastiques, biopolymères), des moteurs propres, des énergies renouvelables (dont l'électricité verte), de l'agriculture soutenable, des transports écologiques ou de la logistique multimodale, de

landbouw, in het ecologisch vervoer of de multimodale logistiek, het gebruik van geothermie en biomassa, bodemsanering, kwaliteitsvolle voeding, biochips, water, bodem- en luchtuivering, schone technologieën en, tot slot, de kenniseconomie.

Het onderzoek naar energie-efficiëntie is niet louter een ecologische noodzaak, maar houdt tevens een economische vooruitgang in. De milieugerelateerde uitdagingen zijn geen verplichting, maar bieden wel een aantal kansen waaruit we een toegevoegde economische waarde kunnen putten.

De noodzaak aan een evaluatie- en sturingsinstrument dat rekening houdt met het belang van duurzame ontwikkeling

Indien België een investering van 3% van het BBP in O&O wil halen als doelstelling alsmede, als uitvloeisel van die doelstelling, de middelen wil vinden voor zijn economische herstructurering en voor het behoud van zijn sociaal model, dan is een tegelijkertijd substantiële en duurzame inspanning vereist. Zulks vergt radicale en voluntaristische beleidskeuzes op begrotingsvlak.

Met het oog daarop is het van belang dat de regering zich toerust met doeltreffende indicatoren op grond waarvan zij de situatie nagenoeg in real time kan evalueren (teneinde snel de benodigde maatregelen te treffen; momenteel zijn de statistieken inzake O&O immers met ten minste twee jaar vertraging beschikbaar!), alsmede dat zij voorziet in een sturingsmethode, waarmee zij geregeld de te leveren begrotingsinspanningen kan bijstellen gelet op de cijferdoelstellingen die moeten worden gehaald en op de talrijke gevolgen die op economisch, sociaal en ecologisch vlak te verwachten zijn. Zulks is het oogmerk van dit wetsvoorstel.

Naar het voorbeeld van hetgeen waarin is voorzien voor even grote uitdagingen zoals de vergrijzing en ontwikkelingssamenwerking, gaat dit wetsvoorstel uit van het erkende beginsel dat wie zich met precieze, snelle en gecoördineerde indicatoren toerust en zich voorts geregd onderwerpt aan een openbare evaluatie, zich daarmee voorziet van soepele en werkzame middelen die actie en met name politieke actie in de hand werken. Het gaat eenvoudigweg om een daad van zorgvuldig bestuur.

Aangezien het er niet om te doen is ongeacht welke vorm van investeren in O&O, noch ongeacht welk type van vooruitgang te bevorderen, worden de uitgaven voor militaire O&O van die berekening uitgesloten.

la géothermie et de la biomasse, de l'assainissement des friches, de l'alimentation de qualité, des biopuces, de l'épuration des eaux, des sols et de l'air, des technologies propres et enfin, de l'économie de la connaissance.

La recherche de l'efficacité énergétique n'est pas seulement une nécessité écologique, c'est aussi un gain économique. Les enjeux liés à l'environnement ne sont pas des contraintes, ce sont autant d'opportunités dans lesquelles on peut puiser de la valeur ajoutée économique.

De la nécessité d'un outil d'évaluation et de pilotage, prenant en compte les enjeux du développement durable

Si la Belgique veut répondre à l'objectif de 3% de R&D par rapport au PIB et, derrière cet objectif, trouver les moyens de son redéploiement économique et du maintien de son modèle social, un effort à la fois substantiel et durable est nécessaire. Il passe par des choix politiques budgétaires radicaux et volontaristes.

Pour ce faire, il importe que le gouvernement se dote d'indicateurs performants, lui permettant d'évaluer la situation quasiment en temps réel (de façon à pouvoir prendre rapidement les mesures nécessaires, alors qu'aujourd'hui, les statistiques en matière de R&D tombent avec minimum deux ans de retard!), et d'une méthode de pilotage, lui permettant d'ajuster de manière régulière les efforts budgétaires à fournir, compte tenu des objectifs chiffrés à atteindre et des conséquences multiples attendues sur les plans économique, social et environnemental. Tel est l'objet de la présente proposition de loi.

À l'instar de ce qui est prévu pour les enjeux d'une importance équivalente, comme le vieillissement et la coopération au développement, cette proposition de loi repose sur le principe reconnu selon lequel se doter d'indicateurs précis, rapides et coordonnés et se soumettre régulièrement à l'évaluation publique sont des moteurs souples et positifs pour l'action, notamment politique. Il s'agit tout simplement d'une pratique de bonne gouvernance.

De même, dès lors qu'il ne s'agit pas de promouvoir n'importe quel type d'investissement en R&D et n'importe quel type de progrès, les dépenses en matière de R&D militaire sont exclues de cette comptabilisation.

Tot slot voorziet dit wetsvoorstel in een jaarlijkse evaluatie van de gevolgen die O&O heeft op sociaal en economisch vlak alsook op de energiehuishouding, de volksgezondheid en het milieu.

Ook is het daarbij de bedoeling tegemoet te komen aan de aanbeveling die de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling heeft gedaan in zijn op 3 februari 2005 goedgekeurde «Advies voor de jaarlijkse evaluatie van het federale beleid duurzame ontwikkeling»: «De raad is van mening dat investeren in onderzoek en ontwikkeling in het algemeen van groot belang is. De FRDO vraagt, duurzame ontwikkeling als referentiekader te hanteren voor onderzoeksprogramma's en sterk te investeren in onderzoek naar eco-efficiënte innovatie en milieutechnologie. Technologische innovatie kan immers bijdragen tot een ontkoppeling van groei en verbruik van energie en grondstoffen, tot een grotere eco-efficiëntie van onze economie, tot een kosteneffectiever milieubeleid en tot sociaal-economische voordelen door de competitieve voorsprong die een innovatiepolitiek met zich kan brengen. De koppeling van economische, sociale en ecologische performantie in dit domein kan sterk bijdragen tot de duurzame ontwikkeling van ons land.».

Enfin, cette proposition de loi prévoit une évaluation annuelle des effets de la R&D sur les plans social, économique, énergétique, sanitaire et environnemental.

Il s'agit là également de répondre à la recommandation émise par le Conseil fédéral du développement durable dans son «avis pour l'évaluation annuelle de la politique fédérale de développement durable» approuvé le 3 février 2005: «Le conseil estime qu'investir dans la recherche et le développement est d'une grande importance. Le CFDD demande d'employer le développement durable comme cadre de référence pour les programmes de recherche et d'investir le plus possible dans la recherche en vue d'une innovation éco-efficace et d'une amélioration des technologies de l'environnement. L'innovation technologique peut en effet contribuer au découplage entre la croissance et la consommation d'énergie et de matières premières, à une plus grande éco-efficacité de notre économie, à une politique environnementale plus rentable et à des avantages socio-économiques grâce à l'avance concurrentielle qu'une politique d'innovation peut apporter. Le couplage de la performance économique, sociale et écologique dans ce domaine peut fortement contribuer au développement durable dans notre pays.».

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

In artikel 10 van de op 17 juli 1991 gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit is het volgende bepaald:

«De algemene toelichting op de begroting bevat inzonderheid:

1° de ontleding en de synthese van de begrotingen;
2° een economische verslag;
3° een financieel verslag;
4° een meerjarenraming;
5° een Zilvernota, waarin de regering haar beleid met betrekking tot de vergrijzing uiteenzet;

6° een solidariteitsnota, waarin de regering verduidelijkt welke maatregelen zij voorziet opdat, volgens een jaarlijks volgehouden stijging, de middelen die worden ingezet voor de Belgische officiële ontwikkelingshulp, in overeenstemming met de richtsnoeren van het Comité voor ontwikkelingshulp van de OESO, uiterlijk vanaf 2010 ten minste 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen zullen bedragen.».

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Les lois coordonnées sur la comptabilité de l'État du 17 juillet 1991 disposent, en leur article 10, que:

«L'exposé général du budget contient notamment:

1° l'analyse et la synthèse des budgets;
2° un rapport économique;
3° un rapport financier;
4° une estimation plurianuelle;
5° une note sur le vieillissement dans laquelle le gouvernement expose sa politique en matière de vieillissement;

6° une note de solidarité, dans laquelle le gouvernement explique quelles mesures il prévoit en vue d'atteindre, selon un calendrier de croissance maintenue et annuelle, au plus tard à partir de 2010 0,7% du Revenu national brut pour les moyens affectés à l'aide au développement officielle belge, selon les critères établis au sein du Comité d'aide au développement de l'OCDE.».

De punten 5° en 6°, die krachtens de programmawetten van december 2001 en 2002 werden toegevoegd, geven blijk van de bereidheid van de wetgever om van de Rijksbegroting een echt macro-economisch hulpmiddel te maken. Dat laatste moet ertoe strekken over verscheidene jaren cruciale beleidslijnen te sturen, zoals met name die welke erop zijn gericht rekening te houden met de langere levensduur (bijvoorbeeld door de oprichting van het zogenaamde «Zilverfonds»), dan wel die inzake ontwikkelingssamenwerking (welke uitvoering geven aan een echte internationale solidariteit).

Evenzo strekt dit wetsvoorstel ertoe de algemene toelichting bij de Rijksbegroting aan te vullen met een rapport dat een overzicht bevat van de stand van zaken op het vlak van onderzoek en ontwikkeling (O&O), inzonderheid in het licht van de doelstelling om uiterlijk tegen 2010 3% van het bruto binnenlands product (BBP) aan O&O te besteden, een oogmerk dat werd vastgelegd in het kader van de op de Europese topontmoetingen van Lissabon (2000) en Barcelona (2002) aangenomen «Lissabon-strategie».

De federale overheid is de geschikte instantie om die evaluatie te verrichten, aangezien zij bevoegd is voor «het bijhouden van een permanente inventaris van het wetenschappelijk potentieel van het land volgens regels vastgesteld in een samenwerkingsakkoord» (bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Om investeringsprioriteiten te kunnen stellen, niet alleen naargelang de eventueel opgelopen vertraging, maar vooral overeenkomstig duurzame en solidaire maatschappelijke keuzes, moet in dat rapport tussen de investeringen een onderscheid worden gemaakt:

- per uitvoeringssector (ondernemingen, Staat, hoger onderwijs, instanties zonder winstoogmerk);

- per sociaal-economisch doel (ontwikkeling van de landbouw, de bosbouw en de visserij; bevordering van de industriële ontwikkeling en van de technologie; een rationele productie en aanwending van energie; vervoer en telecommunicatie; stadsvernieuwing en plattelandsontwikkeling; de preventie van vervuiling; de opsporing van vervuiling en maatregelen tegen vervuiling; volksgezondheid – met uitsluiting van vervuiling –; maatschappelijke ontwikkeling en sociale diensten; exploratie en exploitatie van de aarde en de dampkring; algemene kennisbevordering; burgerlijke ruimte);

- volgens overheids- en privé-sector (aangezien met betrekking tot de O&O-uitgaven op de top van Madrid werd aanbevolen dat de overheidssector 1% van het BBP voor zijn rekening zou nemen, en de privé-sector 2%).

Les 5° et 6°, qui ont été ajoutés via les lois-programmes de décembre 2001 et 2002, indiquent la volonté du législateur de faire du budget de l'État un véritable outil de pilotage macro-économique pluriannuel de politiques aussi essentielles que celles visant la prise en compte de l'augmentation de la durée de vie (par la constitution, par exemple, du fonds dit «argenté») ou que celles de coopération au développement (qui mettent en œuvre une véritable solidarité au plan international).

De la même manière, la présente proposition de loi vise à compléter l'exposé général du budget de l'État d'un rapport faisant le point sur l'état des investissements en matière de recherche & développement (R&D), notamment dans la perspective de l'objectif de 3% du Produit Intérieur Brut (PIB) dépensés en matière de R&D à atteindre au plus tard d'ici 2010, fixé dans le cadre de la «stratégie de Lisbonne» adoptée à la suite des sommets européens de Lisbonne (2000) et Barcelone (2002).

L'autorité fédérale est l'instance adéquate pour la réalisation de cette évaluation, dès lors qu'elle est compétente pour «la tenue d'un inventaire permanent du potentiel scientifique du pays suivant des modalités fixées par un accord de coopération» (loi spéciale du 8 août 1980 des réformes institutionnelles).

De façon à pouvoir établir des priorités d'investissement en fonction de retards éventuellement pris et surtout de choix de société durables et solidaires, ce rapport devra établir une distinction des investissements:

- par secteurs d'exécution (entreprises, État, enseignement supérieur, institutions sans but lucratif);

- par objectifs socio-économiques (développement de l'agriculture, sylviculture et pêche; promotion du développement industriel et de la technologie; production et utilisation rationnelle de l'énergie; transports et télécommunications; aménagement urbain et rural; prévention de la pollution; détection de la pollution et mesures antipollution; santé – à l'exclusion de la pollution –; développement social et services sociaux; exploration et exploitation du milieu terrestre et de l'atmosphère; promotion générale des connaissances; espace civil);

- entre secteurs publics et privés (le sommet de Madrid ayant préconisé un pourcentage de 1% du PIB pour ce qui concerne les dépenses R&D du secteur public et de 2% pour ce qui concerne les dépenses R&D du secteur privé).

Die categorieën zijn algemeen erkend en worden internationaal – inzonderheid door de OESO – gehanteerd, zij het op één verschil na: in dit wetsvoorstel wordt uit sociaal-economische overwegingen voorgesteld de militaire investeringen van de totale berekening uit te sluiten, aangezien dergelijke investeringen van nature doelstellingen hebben die onverenigbaar zijn met de beginselen van duurzame ontwikkeling.

Het bedoelde rapport zal voorts moeten passen in een dynamische en programmatrice context. Net zoals het geval is bij artikel 10, 5° en 6°, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, komt het er immers op aan te waarborgen dat de te halen doelstellingen strikt worden geprogrammeerd, aangezien zelfs maar de kleinste achterstand inzake O&O bijzonder moeilijk op te halen valt en nadelig werkt voor de ontwikkeling van onze economie. Bovendien is het belangrijk dat die evaluatie kan plaatsvinden met openbare cijferdoelstellingen voor ogen, welke de regering heeft vastgelegd als een te bereiken ideaal en waarvoor ze de verantwoordelijkheid op zich neemt.

Om ten slotte te voorkomen dat men vervalt in een logica van «groei om de groei», zonder rekening te houden met de uitdagingen waarvoor duurzame ontwikkeling ons plaatst, moet men er zich van vergewissen dat die O&O-investeringen daadwerkelijk een gunstige invloed hebben op sociaal of economisch vlak, dan wel op de energiehuishouding, de volksgezondheid of het milieu. Daarom ook wordt gevraagd in dat rapport precies die verschillende aspecten in aanmerking te nemen.

Art. 3

Bij dit artikel wordt de datum van inwerkingtreding van de wet vastgelegd. Aangezien de termijn binnenkort al verstrijkt (te weten in 2010), en gelet op de vertraging die België heeft opgelopen met de implementering van de inspanningen die noodzakelijk zijn om het in het kader van de Lissabon-strategie bepaalde percentage van 3% halen, wordt voorgesteld het eerste rapport over de stand van onderzoek en ontwikkeling in België vóór 1 mei 2008 in te dienen, opdat bij de begrotingsaanpassingen in 2009 kan worden beslist welke inspanningen nodig zijn.

Ces catégories sont communément admises et utilisées au plan international, notamment par l'OCDE, à cette différence près qu'il est proposé dans la présente proposition de loi que les investissements en matière militaire soient exclus du comptage global et du comptage par objectifs socio-économiques, étant par nature orientés vers des fins non compatibles avec les principes du développement durable.

Ce rapport devra également s'inscrire dans une perspective dynamique et programmatique: il s'agit en effet de s'assurer, comme pour les points 5° et 6° de l'article 10 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'État, d'une programmation stricte des objectifs à atteindre, tout retard pris en matière de R&D étant particulièrement difficile à recouvrer et dommageable pour l'évolution de notre économie. Il importe également que cette évaluation puisse se réaliser en perspective d'objectifs chiffrés et publics, fixés par le gouvernement fédéral comme étant un idéal à atteindre et assumés par lui.

Enfin, de façon à éviter une logique de croissance «pour elle-même», sans prise en compte des enjeux du développement durable, il convient de s'assurer que ces investissements en matière de R&D exercent une influence réelle et positive en matière sociale, économique, énergétique, sanitaire ou environnementale. C'est la raison pour laquelle, il est demandé que ce rapport annuel envisage précisément ces différentes dimensions.

Art. 3

L'article fixe la date d'entrée en vigueur de la loi. Vu la proximité de l'échéance, en 2010, et le retard pris par la Belgique dans la mise en œuvre des efforts nécessaires pour atteindre le taux de 3% fixé dans le cadre de la stratégie de Lisbonne, il est proposé que le premier rapport sur l'état de la recherche et du développement en Belgique soit déposé avant le 1er mai 2008, de façon à ce que les efforts nécessaires puissent être décidés lors des ajustements de budget 2009.

Philippe HENRY (Ecolo - Groen!)
 Tinne VAN DER STRAETEN (Ecolo - Groen!)
 Jean-Marc NOLLET (Ecolo - Groen!)
 Wouter DE VRIENDT (Ecolo - Groen!)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo - Groen!)
 Muriel GERKENS (Ecolo - Groen!)
 Georges GILKINET (Ecolo - Groen!)
 Thérèse SNOY (Ecolo - Groen!)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 10 van de op 17 juli 1991 gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit, gewijzigd bij de wetten van 5 september 2001 en 24 december 2002, wordt aangevuld als volgt:

«7° een rapport over de stand van zaken in verband met onderzoek en ontwikkeling in België, met daarin het volgende:

- een overzicht van de overheids- en privé-investeringen die door alle instanties samen het vorige jaar in België inzake onderzoek en ontwikkeling zijn gedaan, zulks gerelateerd aan het bruto binnenlands product, met opgaaf van bijzonderheden per uitvoeringssector en per sociaal-economisch doel, alsmede van de verdeling tussen de overheids- en de privé-sector en van de militaire investeringen in onderzoek en ontwikkeling waarmee bij de berekening van die investeringen geen rekening wordt gehouden;

- de maatregelen die de regering plant en de tussentijdse cijferdoelstellingen die zij in uitzicht stelt, zulks volgens een op jaarbasis aangehouden tijdpad inzake groei, dat uiterlijk vanaf 2010 moet voorzien in een verhouding volgens welke 3% van het bruto binnenlands product betreffende overheids- en privé-investeringen naar onderzoek en ontwikkeling gaat, met dien verstande dat de militaire uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van die investeringen;

- een evaluatie van de effecten van die investeringen op sociaal vlak alsook op de economie, de energiehuisvesting, de volksgezondheid en het milieu.».

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 10 des lois sur la comptabilité de l'État, coordonnées le 17 juillet 1991, modifié par les lois des 5 septembre 2001 et 24 décembre 2002, est complété par un point 7° rédigé comme suit:

«7° un rapport sur l'état de la recherche et du développement en Belgique, contenant:

- un état des lieux des investissements publics et privés effectués l'année précédente en Belgique, toutes entités confondues, en matière de recherche et développement, rapportés au produit intérieur brut, détaillés par secteur d'exécution et par objectif socio-économique et entre secteurs public et privé, les dépenses consenties en matière de recherche et de développement dans le domaine militaire n'étant pas prises en compte dans le calcul de ces investissements;

- les mesures que le gouvernement prévoit et ses objectifs intermédiaires chiffrés en vue d'atteindre, selon un calendrier de croissance maintenue et annuelle, au plus tard à partir de 2010, une proportion de 3% du produit intérieur brut d'investissements publics et privés affectés à la recherche et au développement, les dépenses consenties en matière de recherche et de développement dans le domaine militaire n'étant pas prises en compte dans le calcul de ces investissements;

- une évaluation des effets de ces investissements sur les plans social, économique, énergétique, sanitaire et environnemental.».

Art. 3

Het eerste «rapport over de stand van onderzoek en ontwikkeling in België» wordt vóór 1 mei 2008 voor de eerste maal bezorgd aan de Kamer van volksvertegenwoordigers, en vervolgens, zodra de begroting 2009 wordt overgelegd, gelijktijdig met de algemene toelichting bij de begroting.

28 juni 2007

Art. 3

Le premier «rapport sur l'état de la recherche et développement en Belgique» est déposé pour la première fois à la Chambre des représentants avant le 1er mai 2008 et, ensuite, dès la présentation du budget 2009, conjointement à l'exposé général du budget.

28 juin 2007

Philippe HENRY (Ecolo - Groen!)
Tinne VAN DER STRAETEN (Ecolo - Groen!)
Jean-Marc NOLLET (Ecolo - Groen!)
Wouter DE VRIENDT (Ecolo - Groen!)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo - Groen!)
Muriel GERKENS (Ecolo - Groen!)
Georges GILKINET (Ecolo - Groen!)
Thérèse SNOY (Ecolo - Groen!)

BIJLAGE

ANNEXE

BASISTEKST	BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL
Samenordening van de wetten op de Rijkscomptabiliteit	Samenordening van de wetten op de Rijkscomptabiliteit
Titel II	Titel II
<i>Diensten van algemeen bestuur van de Staat</i>	<i>Diensten van algemeen bestuur van de Staat</i>
Hoofdstuk I	Hoofdstuk I
De begroting	De begroting
Art. 10	Art. 10
De algemene toelichting op de begroting bevat inzonderheid:	De algemene toelichting op de begroting bevat inzonderheid:
1° de ontleding en de synthese van de begrotingen;	1° de ontleding en de synthese van de begrotingen;
2° een economische verslag;	2° een economische verslag;
3° een financieel verslag;	3° een financieel verslag;
4° een meerjarenraming;	4° een meerjarenraming;
[5° een Zilvernota, waarin de regering haar beleid met betrekking tot de vergrijzing uiteenzet;]	[5° een Zilvernota, waarin de regering haar beleid met betrekking tot de vergrijzing uiteenzet;]
[6° een solidariteitsnota, waarin de regering verduidelijkt welke maatregelen zij voorziet opdat, volgens een jaarlijks volgehouden stijging, de middelen die worden ingezet voor de Belgische officiële ontwikkelingshulp, in overeenstemming met de richtsnoeren van het Comité voor ontwikkelingshulp van de OESO, uiterlijk vanaf 2010 ten minste 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen zullen bedragen.]	[6° een solidariteitsnota, waarin de regering verduidelijkt welke maatregelen zij voorziet opdat, volgens een jaarlijks volgehouden stijging, de middelen die worden ingezet voor de Belgische officiële ontwikkelingshulp, in overeenstemming met de richtsnoeren van het Comité voor ontwikkelingshulp van de OESO, uiterlijk vanaf 2010 ten minste 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen zullen bedragen;]
	7° een rapport over de stand van zaken in verband met onderzoek en ontwikkeling in België, met daarin het volgende:

TEXTE DE BASE**Lois sur la comptabilité de l'État, coordonnées le
17 juillet 1991**

Titre II

*Des services d'administration générale de l'État*CHAPITRE Ier**Du budget**

Art. 10

L'exposé général du budget contient notamment:

1° l'analyse et la synthèse des budgets;

2° un rapport économique;

3° un rapport financier;

4° une estimation pluriannuelle;

[5° une note sur le vieillissement dans laquelle le gouvernement expose sa politique en matière de vieillissement;]

[6° une note de solidarité, dans laquelle le gouvernement explique quelles mesures il prévoit en vue d'atteindre, selon un calendrier de croissance maintenue et annuelle, au plus tard à partir de 2010, 0,7% du Revenu national brut pour les moyens affectés à l'aide au développement officielle belge, selon les critères établis au sein du Comité d'aide au développement de l'OCDE.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION**Lois sur la comptabilité de l'État , coordonnées le
17 juillet 1991**

Titre II

*Des services d'administration générale de l'État*CHAPITRE Ier**Du budget**

Art. 10

L'exposé général du budget contient notamment:

1° l'analyse et la synthèse des budgets;

2° un rapport économique;

3° un rapport financier;

4° une estimation pluriannuelle;

[5° une note sur le vieillissement dans laquelle le gouvernement expose sa politique en matière de vieillissement;]

[6° une note de solidarité, dans laquelle le gouvernement explique quelles mesures il prévoit en vue d'atteindre, selon un calendrier de croissance maintenue et annuelle, au plus tard à partir de 2010, 0,7% du Revenu national brut pour les moyens affectés à l'aide au développement officielle belge, selon les critères établis au sein du Comité d'aide au développement de l'OCDE;

7° un rapport sur l'état de la recherche et du développement en Belgique, contenant:

– un état des lieux des investissements publics et privés effectués l'année précédente en Belgique, toutes entités confondues, en matière de recherche et développement, rapportés au produit intérieur brut, détaillés par secteur d'exécution et par objectif socio-économique et entre secteurs public et privé, les dépenses consenties en matière de recherche et de développement dans le domaine militaire n'étant pas prises en compte dans le calcul de ces investissements;

– les mesures que le gouvernement prévoit et ses objectifs intermédiaires chiffrés en vue d'atteindre, selon un calendrier de croissance maintenue et annuelle, au plus tard à partir de 2010, une proportion de 3% du produit intérieur brut d'investissements publics et privés affectés à la recherche et au développement, les dépenses consenties en matière de recherche et de développement dans le domaine militaire n'étant pas prises en compte dans le calcul de ces investissements;

– une évaluation des effets de ces investissements sur les plans social, économique, énergétique, sanitaire et environnemental.¹

– een overzicht van de overheids- en privé-investeringen die door alle instanties samen het vorige jaar in België inzake onderzoek en ontwikkeling zijn gedaan, zulks gerelateerd aan het bruto binnenvlands product, met opgaaf van bijzonderheden per uitvoeringssector en per sociaal-economisch doel, alsmede van de verdeling tussen de overheids- en de privé-sector en van de militaire investeringen in onderzoek en ontwikkeling waarmee bij de berekening van die investeringen geen rekening wordt gehouden;

– de maatregelen die de regering plant en de tussentijdse cijferdoelstellingen die zij in uitzicht stelt, zulks volgens een op jaarbasis aangehouden tijdpad inzake groei, dat uiterlijk vanaf 2010 moet voorzien in een verhouding volgens welke 3% van het bruto binnenvlands product betreffende overheids- en privé-investeringen naar onderzoek en ontwikkeling gaat, met dien verstande dat de militaire uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van die investeringen;

– een evaluatie van de effecten van die investeringen op sociaal vlak alsook op de economie, de energiehuishouding, de volksgezondheid en het milieu.¹